

begynde med Hovedstaden, hvor jo det mindste Antal skal fordeles. Det opgøres saa, hvor mange Stemmer der i Hovedstaden er faldet paa Partierne, hvor mange Mandater de har faaet, og hvor mange af det samlede Antal de har Krav paa, og Partierne faar saa Tillægsmandaterne tildelt. Det siger dog sig selv, at hvis et Parti i Hovedstaden ifølge sit Mandatantal havde Krav paa nogen Repræsentation i Hovedstaden, men ved Valgene i Enmandskredsene har haft Held til at faa flere Mandater end, eller just saa mange, som det havde Krav paa, kan det ikke faa noget Mandat i Hovedstaden, thi derigennem vilde det faa en særlig Fordel. Med andre Ord, hvis et Parti i Hovedstaden faar saa mange Stemmer, at det havde Krav paa 2 Tillægsmandater i Hovedstaden, men allerede i hele Landet har faaet saa mange, som det overhovedet har Krav paa af de 140, kan det ikke faa noget af de to Mandater, men de kommer saa til Fordeling mellem de andre Partier, som har Krav derpaa.

Naar man har fordelt Mandaterne i Hovedstaden, ved man, hvor mange Tillægsmandater der er til Raadighed for Partierne i det øvrige Land, og saa foregaar Fordelingen. Det har her oprindeligt været foreslaaet, at man skulde foretage Fordelingen saaledes, at de i Kredsene ikke valgte Kandidater, som stod bedst, det vil sige, som havde faaet det største Procenttal af de afgivne Stemmer, skulde erklæres valgte. Jeg tror imidlertid, det vil være nødvendigt og rigtigt og retfærdigt at indskyde en Mellemberegning. Hvis man fulgte den Metode, som tidligere har været foreslaaet og ofte omtalt, vilde der i alt Fald kunne fremkomme følgende Tilfælde: Ved Valget i 1909 havde Højrepartiet sin næststørste Procent for en ikke valgt Kandidat i Frederiksborg Amt, og skulde man have udtaget Kandidaten direkte efter de største Procenttal, vilde alt-saa Tillægsmandatet være blevet udtaget i Frederiksborg Amt. Imidlertid havde Højre ved dette Valg allerede faaet valgt 3 Kandidater i Frederiksborg Amt, hvilket var mere, end de efter deres samlede Antal Stemmer i Amtet havde Krav paa, og det vilde da være urigtigt at give Partiet et Tillægsmandat netop paa det Sted, hvor det i Forvejen var stærkt repræsenteret. Derfor foreslaas det at foretage en Mellemberegning, nemlig en Undersøgelse af Partiernes Stilling i Amterne, en Undersøgelse af, hvor mange Stemmer Partierne har faaet i Amterne, hvor mange

Kandidater, og derefter, hvor mange urepræsenterede Stemmer der er. Hvis et Parti har opstillet Kandidater i alle Kredse i et Amt, men ingen har faaet valgt, men har et stort Antal Vælgerstemmer, vil det være rimeligt, at Tillægsmandatet tages i dette Amt, hvor en stor Del af Partiets Vælgere ikke er blevet repræsenteret. Indenfor Amtet burde saa den Kandidat udtages, som staar bedst blandt Partiets Kandidater. I Lovforslaget er det foreslaaet, at der anvendes Procentberegning. Jeg har hørt andre sige, at man skulde ogsaa der holde sig til det største Tal, og det er en Tanke, jeg ganske henstiller. Hvis man udtog Kandidaten efter det største Vælgertal, vil det sige, at en i Forvejen lille Kreds ikke vil kunne faa noget Tillægsmandat, og der er selvfølgelig heri noget, som er Overvejelse værd.

Jeg maa have Lov til at skildre det Valg, som her er antydnet, saaledes, at det er nøjagtigt de Valg, som finder Sted nu, men med et System af Tillægsmandater i Stedet for Omvalgssystemet. Valget finder Sted ganske som nu. Overfor Spørgsmaalet, om Partierne vil slutte Forbund eller ikke, er de stillede ganske som nu. Endvidere er det ordnet saaledes, at Tillægsmandatsystemet ikke vil kunne forrykke Forholdet mellem Hovedstadens og det øvrige Lands Mandattal. Endvidere tilsigter Systemet, at Partierne skal kunne blive repræsenteret saa nær op til deres Stemmetal som muligt, tillige, at de skal blive repræsenteret i de Dele af Landet, hvor de har en Styrke, der ikke ved Enmandskredsvalget har faaet Repræsentation, og endelig saaledes, at alle Repræsentanter i Tinget skal sidde udkaarede, udpegede igennem Valget i Enmandskredsene. Hele den politiske Interesse vil derigennem være knyttet til Arbejdet i Kredsene. Intet Tillægsmandat, som er vundet ved et Valg, er Partiet fremtidigt sikkert. En Forskydning af Sejrsforholdene i Enmandskredsene vil ogsaa medføre en Forskydning af Tillægsmandaterne. Partierne vil have samme Interesse som nu i just at arbejde sig frem til Sejr i Enmandskredsene.

Jeg skal nu give et Par Meddelelser om de Beregninger, der er foretagne vedrørende de to sidste Valg, Valgene i 1910 og 1913. Der foreligger Beregninger, foretagne i Statistisk Departement, over de 4 sidste Valg, og de skal blive tilstillet Udvalget. Naar jeg tager de to sidste Valg, er det, fordi det er Valg af forskellig Art, hvor Metoden vil virke paa forskellig